

Grecy – pierwsi Europejczycy

Mężny barbarzyńca –
kulturalny Rzymianin

Pytania:

1. Jak przenikały się wpływy kultury lateńskiej i kultur basenu Morza Śródziemnego?
2. Jak przebiegały stosunki germańsko-rzymskie?
3. Barbarzyńca oczami Rzymianina.

Kiedy mówimy o kulturze Europy, często odnosimy się do kręgu cywilizacji zachodniej, która swe korzenie miała w starożytności.

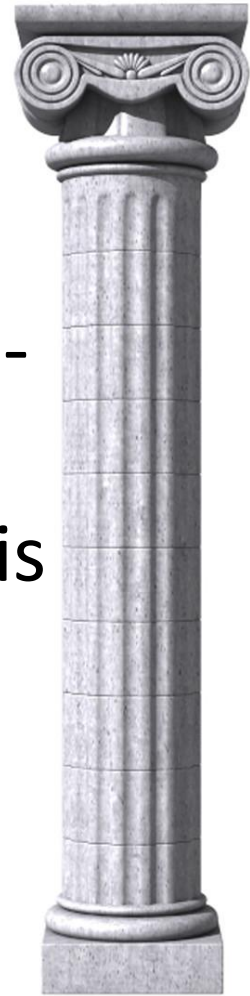

GRECY I POJĘCIE EUROPY

- Europa to część świata, której granice wyznacza na zachodzie Ocean Atlantycki, natomiast na wschodzie góry Ural.
- Twórcami pierwszej cywilizacji w Europie byli Grecy. Ich spuściznę przejęli Rzymianie.
- Kulturę lateńską i świat śródziemnomorski łączyły raczej pokojowe relacje. Od III w. p. n. e. – I w. n.e. Rzym podbił Półwysep Iberyjski, Galię i Brytanię, choć nie obyło się bez porażek (np., bitwa w Lesie Teutoburskim (Germanowie). Tereny te weszły w skład prowincji rzymskich, szybko uległy latenizacji.

Panhalleńska wspólnota

- Cywilizacja Greków nie była zjednoczoną wspólnotą jak najstarsze cywilizacje starożytnego Bliskiego Wschodu.
- Nie ukształtowało się jedno greckie państwo - powstało wiele polis. (miasta-państwa)
- Grecy nazywali siebie Hellenami, a swoje polis określali jako Hellady.
- Starożytni Grecy mieli ogromne poczucie kulturowej wspólnoty.

KOLONIZACJA GRECKA

Wielka kolonizacja (VIII - VI w. p.n.e.) umocniła poczucie jedności greckiej.

Grecy od Fenicjan przejęli pismo alfabetyczne, które potem udoskonalili. Natomiast od Lidyjczyków nauczyli się posługiwać monetą.

Hellenizacja jest to proces przejmowania przez różne ludy greckich obyczajów, kultury, języka, wierzeń, a także instytucji społecznych i politycznych.

Termin barbarzyńca w pojęciu Greków oznaczał osobę nie mówiącą ich językiem.

GRECY I PERSOWIE

- Persja pod rządami Cyrusa Wielkiego objęła w VI w. p.n.e. obszary sięgające aż do Azji Mniejszej. Wtedy jej relacje z Grekami znacząco się pogorszyły.
- Polis musiała posiadać autonomię, czyli swobodę decydowania o swoich prawach. Władcy perscy odebrali te przywileje Grekom.
- W 500 r. p.n.e. rozpoczęło się powstanie Greków w Azji Mniejszej, co przyczyniło się do wybuchu wojny z Persją.

KONSEKWENCJE WOJEN GRECKO-PERSKICH

- Persowie spodziewali się łatwego zwycięstwa, jednakże Grecy zjednoczyli się i w imię obrony greckich ziem oraz zdołali pokonać przeciwnika.
- Po wojnie z Persami słowo barbarzyńca nabrało negatywnego wydźwięku. Grecy uważali się za osoby wolne, a innych zaś za przeznaczonych do niewoli.
- Wśród Greków narodziła się niechęć i wrogość do obcych kultur i cywilizacji.

OBRAZ BARBARZYŃCY

- Herodot jako historyk przedstawił różnice kulturowe między Grekami a barbarzyńcami.
- Grecy dramatopisarze ukazywali barbarzyńcę jako osobę prymitywną.
- Filozofowie tacy jak Heraklit z Efezu i Arystoteles przyczynili się do nadania pojęciu barbarzyńca negatywnego znaczenia.

"Słuszną rzeczą jest, by Hellenowie nad barbarzyńcami panowali, jako że barbarzyńca a niewolnik to z natury jedno i to samo." ~ Arystoteles

Ciekawostki na temat Greków

- Kiedy podnosimy toast na przyjęciach, większość z nas nie wie skąd właściwie wziął się ten zwyczaj. W starożytnej Grecji gospodarz zawsze upijał pierwszego łyka, by upewnić gości, że wino nie jest zatrute - stąd też powiedzenie "na zdrowie".
- Grecy stworzyli jedną z najstarszych zabawek na świecie: jo-jo. Powstało ono około V w. p.n.e.
- W 776 r. p. n. e. w Olimpii odbyły się pierwsze igrzyska olimpijskie.
- Nazwa Europa pochodzi od imienia słynącej z urody bogini greckiej, porwanej przez Zeusa pod postacią byka.
- Grecy nie jadali fasoli sądząc, że zawiera ona dusze zmarłych.

Pod koniec I w. p.n.e. wszystkie krainy położone w basenie Morza Śródziemnego znalazły się pod władzą Imperium Rzymskiego. Ludy Europy Środkowej, Wschodniej i Północnej utrzymywały różnego rodzaju relacje ze śródziemnomorskim Południem.

A graphic with a white background. It features the letter 'I' in a large, bold, black font on the left. To its right is a solid red heart. Below these elements, the word 'ROME' is written in a bold, black, sans-serif font.

I
ROME

CELTOWIE I KULTURA LATEŃSKA

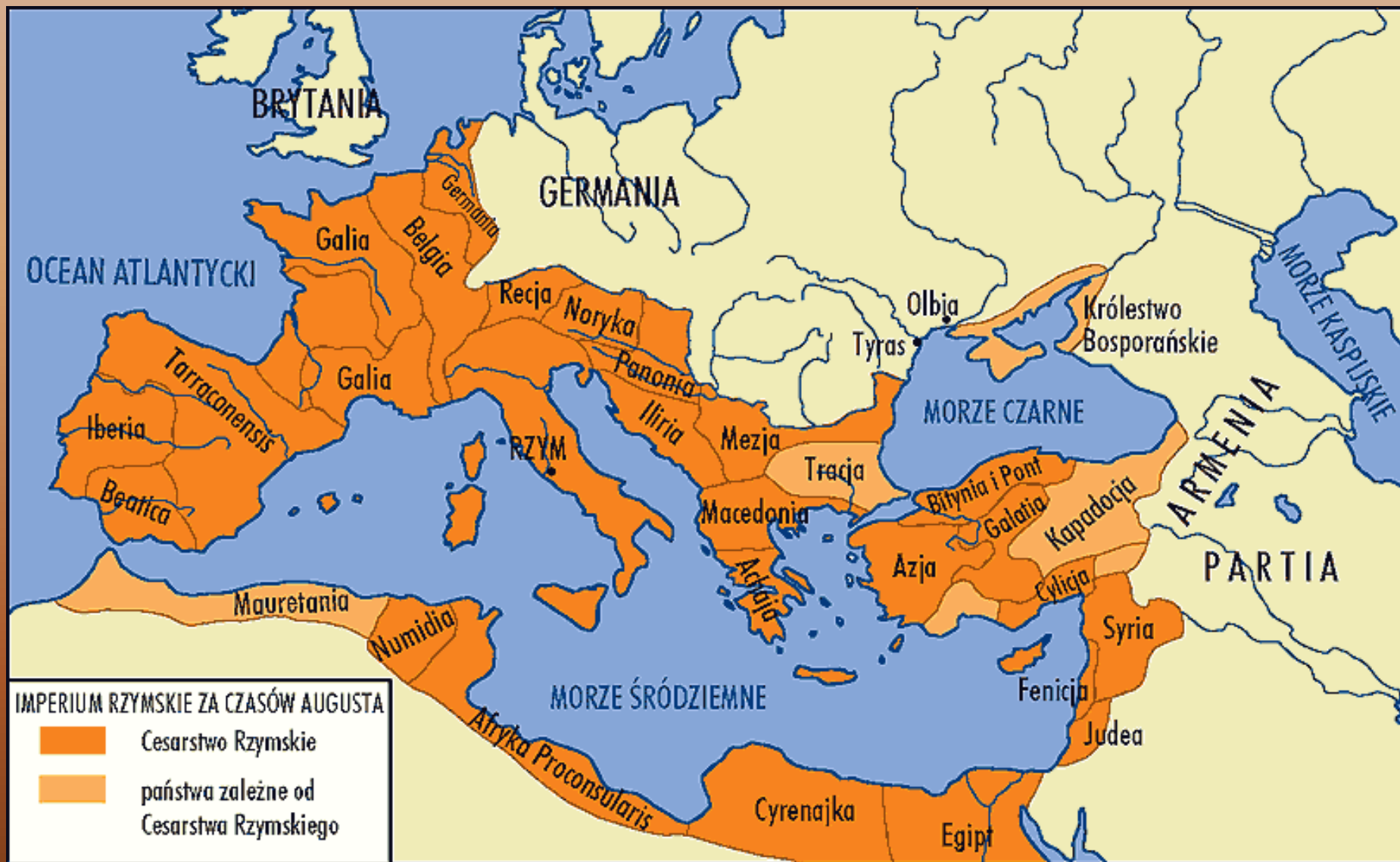
- W 1 tysiącleciu p.n.e. znaczne obszary Europy zasiedlała grupa Celtów.
- Celtowie stworzyli zaawansowaną kulturę - lateńską.
- Ludność celtycka była znakomitymi kowalami i hutnikami. Przyczynili się również do rozwoju rolnictwa i rzemiosła.

PO DWÓCH STRONACH GRANICY

- Europa od I w. p.n.e. dzieli się na dwa światy - wewnątrz imperium rzymskiego i na zewnątrz.
- Rzymianie nazywali obszary zamieszkałe przez barbarzyńców jako Barbaricum.
- Imperium posiadało rozbudowany system obrony granicznej.

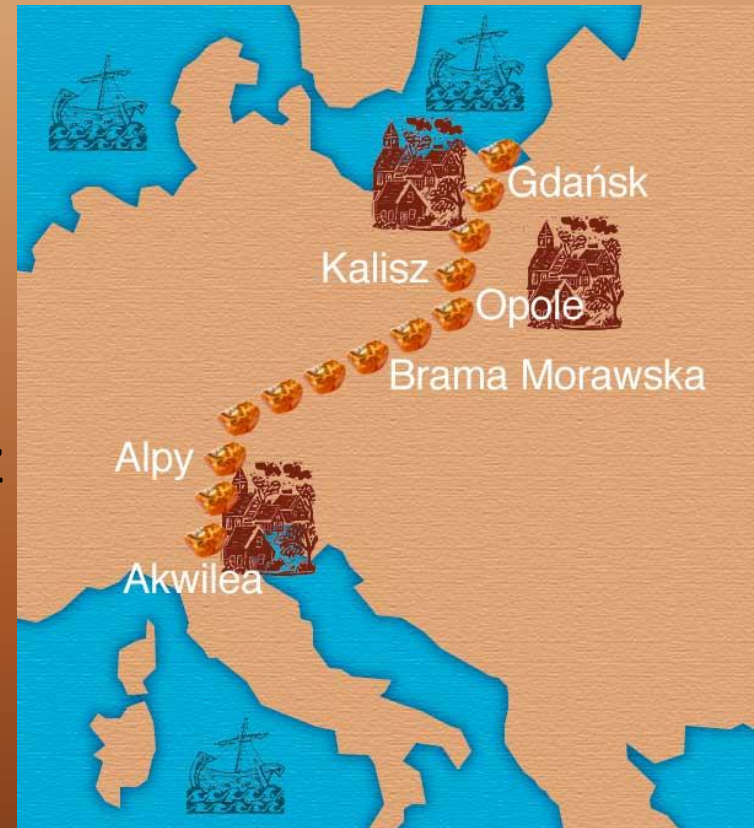

romanizacja - proces polegający na rozpowszechnianiu się kultury rzymskiej i języka łacińskiego na terenach podbitych przez Rzymian.

GERMAŃSKIE BARBARICUM

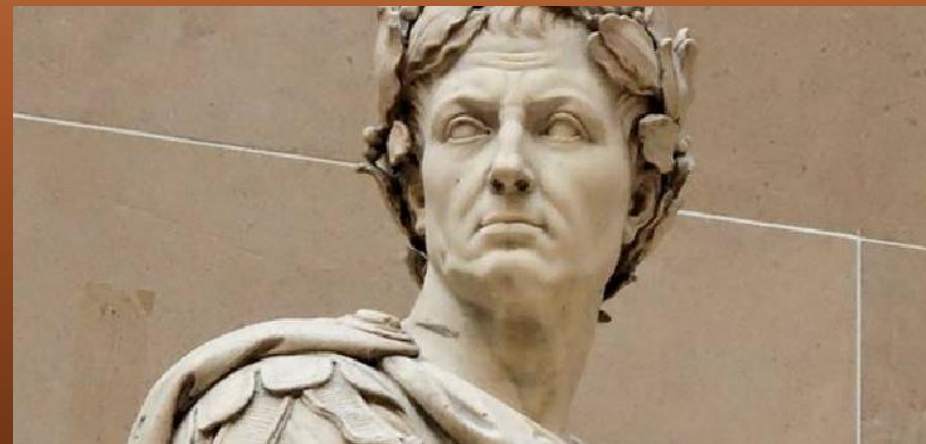
- Germanowie stworzyli własne pismo runiczne na podstawie alfabetu jednego z italiańskich ludów.
- Dzięki kontaktom z Rzymianami przejęli sztukę uprawiania ogrodów oraz umiejętność budowy domów z cegieł i kamieni.
- Rozwijający się handel pozwolił na wymianę towarów z Imperium Rzymskim.

DZIEŁA I WSPOMNIENIA

- Większość opisów to sprawozdania działań wojennych. Niewiele jest relacji na temat życia codziennego, zwyczajów czy kultury ludów Barbaricum.
- Rzymskie źródła pisane były w taki sposób, aby przedstawić potęgę Rzymu oraz pokazanie Rzymian w pozytywnym świetle.

Juliusz Cezar postrzegał Germanów jako niebezpiecznych wojowników, natomiast Tacyt opisał ich moralne, proste życie.

POMNIKI RZYMSKICH TRIUMFÓW

- W miastach Imperium Rzymskiego powstało wiele pomników sławiących militarne zwycięstwa Rzymu.
- Rzymscy rzeźbiarze pokazywali barbarzyńców zakutych w kajdany, ale również ukazywali ich jako dzielnych wojowników.
- Barbarzyńca - człowiek dziki i wojowniczy, groźny przeciwnik.
- Rzymianin - cywilizowany, kulturalny i zdyscyplinowany zdobywca.

Łuk Konstantyna Wielkiego w Rzymie

Ciekawostki na temat Rzymian

- W Rzymie za afrodyzjak uważano cebulę.
- Rzymianie używali zmielonych mysich mózgów do mycia zębów. Stosowany był także potas i węglan sodu.
- Niektórzy mężczyźni nosili na głowie hipopotamią skórę, która miała pozytywnie wpływać na porost włosów
- Rzymianie wykorzystywali pajęczynę do powstrzymywania krwawienia m.in. przy pękniętych czaszkach oraz zacięciach po goleniu. W ten sposób odkażano ranę i przyspieszano gojenie.
- Starożytni Rzymianie uważali toalety za najlepsze miejsce do spotkania i pogawędki. Szalenie praktyczne! Po co marnować czas na pozbycie się porannego balastu, a potem na rozmowę, skoro można połączyć te dwie rzeczy?

Dziękuję za uwagę

